

ΜΠΛΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

*

- ΑΓΑΠΗ ΜΕΔΟΥΣΑΣ – ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΟΔΟΣΙΑ ΓΡΑΜΜΕΝΗ ΣΤΟ ΚΥΜΑ,
Εκδόσεις Πατάκη, 2019
- ΝΥΧΤΑ ΜΕ ΠΕΝΤΕ ΦΕΓΓΑΡΙΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2018
- ΣΑΛΟΣ ΘΕΟΥ – Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΜΙΚΗΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2017
- ΔΥΟ ΜΟΝΟ ΔΑΚΡΥΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2016
- ΤΑΞΙΔΙ ΜΕΛΙΤΟΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2015
- ΜΑΥΡΟ ΚΟΥΤΙ - ΑΦΟΡΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙ ΗΓΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ,
Εκδόσεις Πατάκη, 2015
- ΑΛΛΕΓΚΡΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2014
- ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΚΑΒΟΥΡΑΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2013
- ΟΠΛΩΝ ΚΡΙΣΙΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2012
- ΕΤΣΙ ΚΑΝΟΥΝ ΟΛΕΣ, Καστανιώτης, 2011
- Η ΕΒΔΟΜΗ ΑΙΣΘΗΣΗ - ΤΡΟΙΚΑ ΜΟΙΡΑ, Καστανιώτης, 2010
- Ε, ΠΡΟΕΔΡΕ!, Καστανιώτης, 2009
- ΛΕΥΚΟ ΚΟΤΣΥΦΙ, BLUE TREE, ΜΑΥΡΟ ΚΑΡΑΒΙ, Καστανιώτης, 2008
- ΘΗΛΥΚΟ ΠΟΚΕΡ, Καστανιώτης, 2006
- ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΛΧΗΜΙΣΤΕΣ, Καστανιώτης, 2005
- ΒΑΜΠΙΡ ΚΑΙ ΚΑΝΙΒΑΛΟΙ, Καστανιώτης, 2004
- ΤΑΝΓΚΟ ΤΟΥ ΤΣΕ - ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΤΙΝΑ, αφήγημα για την
παγκοσμιοποίηση στον 21ο αιώνα, Καστανιώτης, 2002
- Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΟΓΔΟΗΣ ΜΕΡΑΣ (ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΕΡΩΣ -
ΑΠΟΚΡΥΦΟΣ ΒΙΟΣ), μυθιστόρημα, Καστανιώτης, 2001
- Μ^η, γυναικείο αντιμυθιστόρημα, Καστανιώτης, 1999
- ΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΜΠΛΟΥΖ, μυθιστόρημα, Καστανιώτης, 1997
- Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΝΟΕΜΒΡΗΣ, μυθιστόρημα, Καστανιώτης, 1996
- Ο ΣΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ, Καστανιώτης, 1995
- THE DREAM - ΣΚΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, Καστανιώτης, 1994
- ΜΕΤΑ, Νέα Σύνορα, 1992
- Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 2000, Σύγχρονη Εποχή, 1983
- ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ,
Σύγχρονη Εποχή, 1982
- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, Σύγχρονη Εποχή, 1979

ΜΙΜΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

ΜΠΛΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Αναμνήσεις από το 2048

μυθιστόρημα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 494

Μίμης Ανδρουλάκης, *Μπλε λουλούδι.*
Αναμνήσεις από το 2048

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος
Φωτογραφία εξωφύλλου: Heritage/Getty Images/Ideal Image
Copyright © Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)
και Μίμης Ανδρουλάκης, Αθήνα, 2020

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,
Αθήνα, Νοέμβριος 2020

K.E.T. Δ234 K.E.Π. 872/20 ISBN 978-960-16-9013-1

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,
ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Στη Γενιά της Χιλιετίας
με νοσταλγία για το μέλλον
χωρίς εμάς*

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Το ονειρευτήγα ή...;	11
Άνταμ Σμιθ και Καρλ Μαρξ στον νέο καπιταλισμό των ρομπότ και της Τεχνητής Νοημοσύνης.	50
Τα νόθα της Ιστορίας· ο εξώγαμος καπιταλισμός της Κίνας	102
Το αμάρτημα του Κάρολου· οι ερωτοτροπίες των απογόνων	151
Η τύχη των αλόγων· η μοίρα των ανθρώπων: Τεχνητή Νοημοσύνη, λιγότερη εργασία	187
Γυμνές ψυχές.	234
Τα μυστικά: Ηγεσία και δημιουργική ευφυΐα	279
«Έρχεται η συντέλεια!»	331

Το ονειρεύτηκα ή...

Ανάσες βιαστικές, συγκρατημένες, σέβονται τη σιγή του ωκεανού. Κάτι σαν θάμνος, σμιλεμένος από τους τροπικούς ανέμους σε μορφή γυναίκας, κινείται ρυθμικά – ίσως ένας νυκτόβιος θηρευτής της Θάλασσας των Κοραλλιών βγήκε με οίστρο στην κατάλευκη αμμουδιά. Πίσω του σε μαύρο φόντο ένα μακρινό φωτοστέφανο αργοσβήνει, εκατοντάδες μίλια δυτικά. Το άγνωστο πλάσμα επιταχύνει, κορυφώνει μ' έναν μισοπνιγμένο λυγμό κι ύστερα απλώνεται νωχελικά στην άμμο. Το κεφάλι του στον ώμο του αρσενικού που είχε εγκαταλειφθεί παθητικά στο ξέσπασμα του θηλυκού. Τα σώματα, σε οξεία γωνία, δεν εφάπτονται. Το πηγαινέλα του απαλού κυματισμού επαναλήφθηκε εκατοντάδες φορές, ώσπου η δροσιά του ξύπνησε τη γυναίκα.

«Η παλίρροια!» ψιθύρισε και τράβηξε το βαμβακερό φόρεμά της να σκεπάσει τη γύμνια της. «Ονειρεύτηκα ή μήπως όχι;» αναρωτιέται έκπληκτη και στρέφεται προς τον άνδρα.

«Κάτι άλλο είναι, όχι η παλίρροια», σαν ν' ακούστηκε εκείνος.

«Πείτε μου, συνέβη πράγματι ή το είδα στον ύπνο μου;»

Δεν της απαντά, αλλά με μια προστατευτική κίνηση φέρνει το κεφάλι της πιο κοντά στον λαιμό του.

Αμήχανη, σιωπηλή, επανέρχεται σε λίγο:

«Μιλήστε, Καρλ! Το έκανα πράγματι ή το ονειρεύτηκα; Σας αποπλάνησα, λοιπόν; Ω!...»

«Δεν ήσασταν εσείς. Έτσι νομίζω».

«Δεν ήμουν;»

«Όχι εσείς».

«Ποια;»

«Μια άλλη».

«Άλλη;»

«Μπήκε μέσα σας μια άλλη γυναίκα. Καταληφθήκατε από... κάτι σαν...»

«Έκσταση;»

«Ακριβώς. Έκσταση!»

«Με συγκινείτε. Το αντιληφθήκατε εσείς, ένας απόλυτα ορθολογιστής της φυσικής; Ένα εκστατικό, ας πούμε... μεταφυσικό φαινόμενο».

«Καταληφθήκατε ίσως από κάποια ηρωίδα σας, ένα θηλυκό alter ego σας».

«Όχι, όχι, δεν είναι αυτό».

«Ίσως κάποιος ρόλος απ' τα βιβλία σας; Συμβαίνει...»

«Είναι κάτι άλλο, Καρλ».

«Ελπίζω να μην το γράψετε», προσπαθεί να τη χα-

λαρώσει. «Το συνηθίζουν οι συγγραφείς, ιδιαίτερα οι βιογράφοι όπως εσείς».

«Ω, είναι λίγο δύσκολο να γίνω βιογράφος σας, αν και θα το επιθυμούσα. Είμαι μεγαλύτερή σας. Δεν θα το 'γραφα έτσι κι αλλιώς, γιατί κανείς δεν θα μπορούσε ποτέ να καταλάβει αυτή την αιφνίδια, ασύνειδη, παρόρμησή μου».

«Έχετε δίκιο».

«Ήταν η στιγμή, αρχή και τέλος μαζί. Θα προσέξατε ότι δεν μας ξέφυγε ούτε μια ερωτική συλλαβή. Άλλωστε συνεχίζουμε να μιλάμε στον πληθυντικό. Απίστευτο ύστερα από αυτό το συνταρακτικό ανάμεσά μας κι όμως μ' αρέσει. Δείχνει κάτι, έτσι δεν είναι;»

Μάταια περιμένει να γίνει πιο ομιλητικός εκείνος κι έπειτα από μερικά λεπτά συνεχίζει:

«Ανυπομονούσα να με θυμηθείτε. Ήσασταν αλλού αυτό τον πρώτο μήνα – ήταν έκδηλη η ανησυχία σας, η ένταση. Το πρόσεξαν κι άλλοι στον καταυλισμό μας. Απόψε μόνο, μετά την αναλυτική τοποθέτησή μου βυθιστήκατε στο βλέμμα μου κι αφήσατε αυτό το αδιόρατο χαμόγελό σας. Γι' αυτό και σας ακολούθησα στον νυχτερινό περίπατο. Συνήθως βγαίνω με την κυρία Ουίλσον και τον Έρικ, τον συνάδελφό μου, καμιά φορά και με τον ζωγράφο μας, τον Ντανιέλλο. Μόνη μου φοβάμαι την εξωτική νύχτα στο ερημονήσι, στη μέση του πουθενά».

Εκείνος έχει αφευθεί στο αεράκι του Ειρηνικού που δυναμώνει.

«Καρλ, κοιμάστε; Βγαίνει το φεγγάρι, κοιτάξτε, το φεγγάρι!»

Δεν αντιδρά στο κάλεσμά της.

Ανασηκώνεται, βάζει το ριχτό βαμβακερό της φόρεμα κι έτσι, σταυροπόδι, κρατώντας τα γόνατά της, απολαμβάνει τα χρώματα και τους ήχους μιας νύχτας μαγικής. Ήταν γλυκός ο καλοκαιρινός Νοέμβρης στη θάλασσα των Κοραλλιών.

«Ω φίλε μου», ψιθυρίζει, «ειλικρινά δεν υποθέσατε ποια γυναίκα με κατέλαβε; Ποια βρέθηκε ανάμεσα στα κορμιά μας; Σε ποιαν αφιέρωσα το ξέσπασμά μου; Δεν το νιώσατε, Καρλ;»

Δεν ανταποκρίνεται στην εξομολόγησή της. Είναι η ώρα που τα πράγματα δεν κατονομάζονται. Όμως καθώς η θάλασσα ζωηρεύει, έρχονται ρυθμικά βογκητά από τα σπλάχνα του ύφαλου.

«Πάλι αυτός ο φρικτός ρόγχος κάτω απ' τα πόδια μας. Όταν αρχίζει, δεν κλείνω μάτι.»

«Άννα, είναι οι δίνες του νερού στις υπόγειες στοές του ύφαλου.»

«Πρώτη φορά είπατε το όνομά μου!»

Εκείνος συνεχίζει σαν να μην το άκουσε.

«Η θάλασσα σκοτώνει επιλεκτικά τα κοράλλια της ανάλογα με το είδος και το χρώμα τους. Μπλε, πράσινα, πορτοκαλί αποχρωματίζονται, λευκαίνουν, πεθαίνουν – μαζί και το οικοσύστημά τους. Η θάλασσα ανοίγει τα λαγούμια στον ύφαλο. Το οικοσύστημά τους κινδυνεύει.»

«Η μόλυνση. Η άνοδος της θερμοκρασίας. Η κλιματική αλλαγή σε αργή κίνηση. Η υπεραλιεία με δυναμίτη. Ο Λι Γιανγκ μας έλεγε χθες ότι εδώ στον Νότιο

Ειρηνικό είχαν γίνει δοκιμές υδρογονοβόμβας σε παλαιότερες δεκαετίες. Προκλήθηκαν σεισμοί και καταστροφές».

«Ναι. Κι οι συχνές τώρα τροπικές καταιγίδες φέρνουν θερμά ρεύματα από τον Ισημερινό. Κι οι ωκεανοί απορροφούν πάνω από το 30% του διοξειδίου του άνθρακα. Ωστόσο υπάρχουν κι άλλες αιτίες, μη ανθρωπογενείς. Αυτό που αλλάζει τη ροή των θερμών ρευμάτων στους ωκεανούς, αυτό, ακριβώς το ίδιο, αποπροσανατολίζει τις διαδρομές των ψαριών. Τα χέλια αυτοκτονούν στον ύφαλο, έχασαν τον δρόμο τους. Είναι, Άννα, οι μικρομεταβολές στο μαγνητικό πεδίο της Γης».

«Θυμηθείτε, Καρλ. “Plaza” της Νέας Υόρκης, με θέα στο Σέντραλ Παρκ. Είχα έρθει από το Λονδίνο για τη σειρά-αφιέρωμα του “BBC” στον Άλαν Τούρινγκ και στα εκατό χρόνια Τεχνητής Νοημοσύνης. Εκατό από κείνο το ιστορικό άρθρο του, το 1936, όπου απέδειξε ότι μια μηχανή μπορεί να κάνει υπολογισμούς. Μέχρι τότε πίστευα πως η Τεχνητή Νοημοσύνη ξεκίνησε μες στον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο όταν ο Άλαν, ο πρωτοπόρος των υπολογιστών, και ο μαθηματικός Ίρβινγκ Γκουντ έσπασαν τους κώδικες των Γερμανών. Στο στρογγυλό τραπέζι θα έπαιρναν μέρος οι δύο μαθουσάλες, εμπνευστές των υπολογιστών νέας γενιάς –του κβαντικού ο ένας, του νευρωνικού ο άλλος–, κι ο τρίτος ήταν ο Κώστας [Δασκαλάκης;] με την ψηφιακή προσομοίωση του ανθρώπινου εγκεφάλου. Και οι τρεις τους νομπελίστες, καταλαβαίνετε το άγχος μου...»

«Όχι ακόμα ο Κώστας. Τρία χρόνια μετά, το 2039».

«Σωστά. Κι οι τρεις, ιδιαίτερα ο Κώστας, επέμεναν: “Δεν είναι δυνατόν να λείπει ο μελαχρινός πρίγκιπας της Νέας Φυσικής, ο άνθρωπος που αμφισβήτησε το ‘καθιερωμένο μοντέλο’”. Έτσι ανέλαβε ο Έλληνας, ο παλιός σας καθηγητής και τώρα συνάδελφος πλέον στο MIT, να σας προσκαλέσει. Ήσασταν μόλις τριάντα πέντε ετών. Θυμάστε πώς τελείωσε η σειρά με τα δέκα επεισόδια; Σας υποβάλλω μια κοινή ερώτηση:

»“Πότε πιστεύετε ότι μια νοήμων μηχανή θα υπερβεί τον ανθρώπινο εγκέφαλο;”

»“Μέχρι το 2060”, απαντά ο ένας ηλικιωμένος γκουρού. “Μέχρι το τέλος του αιώνα”, ο άλλος. Ο Έλληνας επιφυλάχθηκε: “Σίγουρα δεν θα είμαι τότε στη ζωή”. Κι εσείς κλείσατε το αφιέρωμα με μια κοφτή φράση που εντυπωσίασε: “Ίσως ποτέ. Ποτέ!”»

«Τότε, Άννα, δεν είχε περάσει απ’ το μυαλό μου ότι δεν σχετιζόσατε με τον χώρο μας. Ήσασταν τόσο ενημερωμένη, πειστική... και σαγηνευτική».

«Καμία σχέση», γελάει. «Μόνο μία. Γεννήθηκα το 1997, τη μέρα που ο υπολογιστής “Deep blue” της “IBM” εκθρόνισε τον παγκόσμιο πρωταθλητή στο σκάκι Γκάρυ Κασπάροφ. Έτσι ο καημένος ο πατέρας μου, μαθηματικός σε σχολείο της Γλασκώβης, έζησε με την αυταπάτη ότι η κόρη του θα γινόταν η μεγάλη γυναίκα μαθηματικός του 21ου αιώνα! Απλούστατα, το “BBC” θεώρησε σκόπιμο να αναθέσει την επιμέλεια του αφιερώματος σ’ έναν εκτός χώρου Τεχνητής Νοημοσύνης. Δίδασκα Ιστορία των Ιδεών στο Καίμπριτζ κι από τότε προσπαθούσα να αντισταθμίζω τον ακαδημαϊσμό με

επιλεκτική δημοσιογραφία και βέβαια με τη συγγραφή, κυρίως βιογραφιών».

«Θυμάμαι πολύ καλά που στο τέλος κατέφθασε στο “Plaza” ο ενθουσιώδης μεσογειακός σύζυγός σας να μας απαγάγει σ’ ένα τσιμπούσι. Το οργάνωσαν οι Κρήτες προς τιμήν των δύο συμπατριωτών τους κατά τύχη στο Νιου Τζέρσεϋ, τη γενέτειρά μου. Κρίμα, είχα μια σημαντική υποχρέωση. Ο Κώστας με πληροφόρησε ότι ο γερο-Τζων κόντεφε να τα τινάξει. Το ρακί διέλυσε τα νευρωνικά του δίκτυα».

«Είστε, λοιπόν, από το Νιου Τζέρσεϋ;»

«Οι δικοί μου, η οικογένεια του παππού μου, έμεναν δίπλα με το εβραϊκό σόι του Άρθουρ Μίλλερ. Θα έχετε βέβαια ακουστά τον διάσημο θεατρικό συγγραφέα. Αυτόν που παντρεύτηκε την ξακουστή ξανθιά, τη—»

«Μαίριλυν Μονρόε».

«Ήταν τόσο αυθόρμητος ο δικός σας μελαχρινός, ο σύζυγος, που δεν μπορούσα να φανταστώ ότι επρόκειτο για τον πρωτοπόρο της οφθαλμολογίας στην πρόωρη διάγνωση του Αλτσχάιμερ και άλλων νευροεκφυλιστικών ασθενειών του εγκεφάλου. Αργότερα το πληροφορήθηκα από τον εντυπωσιακό τίτλο των *New York Times*: “Τα μάτια παράθυρο στο Αλτσχάιμερ”».

«Είχε διασυνδέσει από το ’20 το “Eye Hospital” του Λονδίνου με τις βάσεις δεδομένων όλων των κλινικών της Βρετανίας για τις νευροεκφυλιστικές ασθένειες. Το ’29 επεκτάθηκε στο απέραντο δείγμα περιστατικών της Κίνας. Τον είχε καλέσει συμβουλευτικά η κινεζική κυβέρνηση για την “επιδημία” μυωπίας των

Κινεζόπουλων κι έτσι επωφεληθήκη στην έρευνά του χωρίς περιορισμούς από το private. Τότε γνωριστήκαμε. Συμπέσαμε στη Σαγκάη, καθώς εκπροσωπούσα το Καίμπριτζ στο φιλοσοφικό συμπόσιο: “Σωκράτης-Κομφούκιος: Ο διάλογος των πολιτισμών”. Παντρευτήκαμε σ’ έναν μήνα!»

«Συμφώνησε εύκολα με τη συμμετοχή σας σ’ αυτή την κάπως παράδοξη αποστολή μας σ’ ένα υπό βύθιση νησάκι στο Τρίγωνο των Κοραλλιών;»

«Δεν είμαστε πια μαζί, εδώ και καιρό».

«Α! Ούτε κι αυτό θα μπορούσα να το υποθέσω ενθυμούμενος το λατρευτικό του βλέμμα πάνω σας».

«Αυτό δεν θόλωσε ποτέ».

«Εσείς, λοιπόν, φύγατε...»

«Όχι, χωρίσαμε στο ζενίθ του συζυγικού έρωτα. Ίσως στο απόγειο του πάθους».

«Πρώτη φορά ακούω κάτι τέτοιο. Αν δεν σας ξέρει κανείς, θα υποθέσει ότι είναι κι αυτό ρόλος, μια πρωτότυπη μυθιστορηματική επινόηση».

«Κι όμως η περιπέτειά μας είναι πιο αληθινή κι από την πραγματικότητα. Δεν την έχω αφηγηθεί ποτέ. Είναι το μυστικό μου».

«Ας το πάρει κι αυτό η παλίρροια του ωκεανού».

«Ναι, φαίνεται πως είναι η Νύχτα των Μεγάλων Μυστικών. Ήταν την ίδια χρονιά που σας γνώρισα, το ’36. Μόλις είχαμε επιστρέψει από τις πιο ευτυχημένες και παρατεταμένες διακοπές της επτάχρονης συμβίωσής μας. Δυο μήνες κάτω στην πατρίδα του, εκεί που σκάει το Λιβυκό πέλαγος. Εκείνος είχε τακτικά χειρουργεία

στο “Eye Hospital”, πάντα Τρίτη και Παρασκευή. Εγώ ετοιμάστηκα για το πανεπιστήμιο, αλλά βρήκα μήνυμα αναβολής της συνεδρίασης στο τμήμα μου κι έτσι έμεινα σπίτι. Δούλευα στο γραφείο μου στον πρώτο όροφο· ζούσαμε σε μια μονοκατοικία. Γύρω στις δέκα άκουσα την εξώπορτα ν’ ανοίγει. Ήταν αυτός με μια κοπέλα – την πήγε σ’ ένα διαμέρισμα-ξενώνα που είχαμε για τους συγγενείς μας από τη Σκωτία και την Κρήτη. Κατέβηκα στις μύτες των ποδιών και υπέβαλα τον εαυτό μου στο ταπεινωτικό μαρτύριο να ακούει το οργιακό παραλήρημα του συζύγου μου. Προσπαθούσε να εμπνεύσει στην κοπέλα ένα φανταστικό τρίο με μένα. Μιλούσε για μένα με μια λαγνεία δίχως όρια, ήμουν η αόρατη πρωταγωνίστρια στο ερωτικό του παίγνιο. Ήταν ιδιοφυΐα στο να εισχωρεί στο πεδίο των μύχιων επιθυμιών μιας γυναίκας. Φυσικό ταλέντο...»

«Ε, είχε μελετήσει ή και χειρουργήσει τα μάτια εκατοντάδων γυναικών».

«Χιλιάδων».

«Εμπαινε συνεπώς στην ψυχολογία τους. Ήταν ωστόσο ερωτευμένος ακόμα μαζί σας; Αυτό πιστεύετε;»

«Στην κορύφωση του πάθους του. Δεν αντιλήφθηκα ούτε ίχνος συζυγικής ανίας, ειδικά εκείνο το καλοκαίρι. Ακούγεται παράλογο. Όσο περισσότερο μ’ αγαπούσε, τόσο αναζητούσε με μανία συμπληρωματικές περιπέτειες μ’ άλλες γυναίκες. Σε κάτι διαφορετικό. Ήταν ένα είδος ερωτικής θυσίας, ιεροτελεστίας, στον βωμό μου».

«Όταν σας έχασε;»

«Όχι τότε. Μαζί με μένα έχασε και το μανιακό ενδιαφέρον του για τις άλλες γυναίκες».

«Ένωθε κάποια ερωτική ανασφάλεια μαζί σας;»

«Δεν είχε πραγματικό λόγο. Υποσυνείδητα ίσως. Αντιστάθμιζε προληπτικά με τις απιστίες του ένα ενδεχόμενο μελλοντικό τραύμα του από την πλευρά μου; Αντιστάθμιση προληπτική σε μια πιθανή-απίθανη απώλεια; Μια καλά κρυμμένη ζήλια; Φόβος θανάτου; Εκείνη την ώρα που παρέμενα πίσω από την πόρτα δεν έκανα τέτοιες σκέψεις. Δεν αισθανόμουν οργή. Τίποτα. Ένα επιθετικό κουδούνισμα, απειλητικό, διέκοψε αυτή την ανόσια σκηνή. Άνοιξα την πόρτα. Δεν χρειάστηκε να μου συστηθεί – ήταν ο σύζυγός της μ' έναν κοστούμαρισμένο, προφανώς ντετέκτιβ. Έμεινε άγαλμα μόλις με είδε άνετη μπροστά του. Ντράπηκε κι έριξε ένα οργισμένο βλέμμα στον κοστούμαρισμένο τύπο. “Πέρανα κι είπα να σας πω ένα γεια, μια και η Άλμα...” “Μισό λεπτό να τη φωνάξω, είναι στο μπάνιο. Περάστε για έναν καφέ”. Έμεινε παγωμένος στην πόρτα. Πήγα στο δωμάτιο, εκείνη ντυνόταν βιαστικά. “Άλμα, ο σύζυγός σου”. Της έσφιξα ενθαρρυντικά το χέρι. Ο άνδρας μου κρύφτηκε στο μπάνιο. Ήρθε άνετη, αριστοκρατική, μια εντυπωσιακή γυναικεία φυσιογνωμία. Τριαντάρα. Απέλυσε επιτόπου με περιφρόνηση τον σύζυγό της. Ο δικός μου την κοπάνησε από την πίσω πόρτα του ξενάνα προς τον κήπο. Ο ένας από την μπροστινή, ο άλλος από την πίσω πόρτα! Καταληφθήκαμε αγκαλιασμένες από ένα ασυγκράτητο νευρικό γέλιο που κράτησε ώρα. Από κείνη τη μέρα συγκατοικήσα-

με. Έφερε τα δικά της πράγματα στο σπίτι, στο ισόγειο, και φόρτωσε τα προσωπικά είδη του συζύγου μου σ' ένα φορτηγό για το "Eye Hospital"! Δύο ελεύθερες, ανεξάρτητες γυναίκες, κάθε μια με τη δική της ζωή. Διασταυρώθηκε η μοίρα μας, συνυπάρχουμε δημιουργικά, μοιραζόμαστε πολλά. Η Άλμα! Καμιά σχέση με τη θεατρική ηρωίδα. Θα σας έλεγα ότι είναι η πιο αντιπροσωπευτική και ολοκληρωμένη γυναίκα της εποχής μας αν δεν...»

«Αν δεν;»

Εκείνη μένει σιωπηλή. Ο Καρλ ανασηκώνεται, βάζει το μακό μπλουζάκι του και κάθεται δίπλα της. Καθλώνει το βλέμμα του στη λιμνοθάλασσα, στον ημίκλειστο κολπίσκο, που σχηματίζουν οι διάσπαρτοι μικρότεροι ύφαλοι μπροστά στην τοξωτή παραλία. Δίχως αυτούς τα κύματα του ωκεανού θα κατάπιναν το ερημονήσι των κοραλλιών.

«Αν δεν είχα γνωρίσει εδώ την Κιμ. Αυτήν θα σας έλεγα αν...»

«Μα την ξέρετε τόσο λίγο».

«Η κυρία Ουίλσον την αποκαλεί "Η τέλεια". Ο Έρικ συμφωνεί και επαυξάνει: "Αν ο 20ός αιώνας ήταν αμερικανικός, το πρώτο μισό του 21ου ασιατικό και το δεύτερο μισό αφρικανικό, η νεαρή Κιμ αντιπροσωπεύει τον αφροασιατικό αιώνα μας". Θα σας έλεγα, λοιπόν, αποκλειστικά τη νεαρή Κιμ αν η ίδια δεν μου μιλούσε με θαυμασμό για μιαν άλλη...»

Σιγή.

Εκείνη ακούγεται τρυφερή. Ο τόνος της χαμηλός.

«Τώρα ξέρετε ποια με κατέλαβε. Ποια παρεισέφρησε μεταξύ μας. Σηκώστε το κεφάλι σας στο φεγγάρι, μη φοβάστε. Μπορεί και να μας βλέπει. Αυτήν φαίνεται πήρα, το ένωσα αμυδρά, ανάμεσα στα κορμιά μας, αυτήν χαλαρώσαμε για λίγο από τη φοβερή της αγωνία, το βάρος της ευθύνης και τη σωματική δοκιμασία από την έλλειψη βαρύτητας. Η Κιμ μας μίλησε για τη Σοφία Μακνίλ, τη δική σας Σοφία. Κι ο Λι Γιανγκ ενίσχυσε τον θαυμασμό μας γι' αυτήν».

Ο Καρλ αναστέναξε σκεφτικός.

«Μπορείτε, φίλε μου, να μου δείξετε πού βρίσκονται;»

«Στον Βόρειο Πόλο του φεγγαριού. Δεν υπάρχει ορατότητα από δω».

«Φοβάμαι πως δεν έχω καμιά αίσθηση των διαστάσεών του».

«Μικρότερο από την Ασία, λίγο μεγαλύτερο από την Αφρική. Η απόσταση ανάμεσα στους πόλους του είναι ισοδύναμη αυτής μεταξύ Καΐρου και Ναϊρόμπι, εννοείται αν φανταστείτε ένα ευθύγραμμο τούνελ».

«Υπάρχουν κίνδυνοι στην αποστολή τους, ε;»

«Θα εργαστούν σε μια μικρή ζώνη, την πιο εκτεθειμένη στις μαγνητικές ανωμαλίες, στους ηλιακούς ανέμους, στην καρκινογόνα κοσμική ακτινοβολία –διακόσιες φορές μεγαλύτερη από της Γης–, στη βροχή μετεωριτών και στις διακυμάνσεις της θερμοκρασίας. Δεν υπάρχει η προστασία μιας ατμόσφαιρας. Και, ασφαλώς, υπάρχουν οι φοβερές συνέπειες της μικροβαρύτητας. Η πίεση είναι επώδυνη στα μάτια, στο κεφάλι,

όπως κι η επιβράδυνση της κυκλοφορίας του αίματος. Είναι και οι μυϊκοί και σκελετικοί πόνοι. Το σώμα μας, βλέπετε, είναι δημιούργημα της βαρύτητας της Γης».

«Γιατί επέλεξαν αυτή τη ζώνη;»

«Είναι η μόνη που φωτίζεται στο 80% του χρόνου, συνεπώς προσφέρει ηλιακή ενέργεια για την παραγωγή του σκοπού της αποστολής αυτής. Είναι η ζώνη του Αιωνίου Φωτός».

«Ο Λι Γιανγκ μας έλεγε ότι η πρώτη μόνιμη ανθρωπινή βάση στη Σελήνη θα βρει καταφύγιο σε μια σπηλιά».

«Α, ξανά αυτός... Τέλος πάντων, εντοπίστηκε μια κυλινδρική σπηλιά ενός περίπου χιλιομέτρου και ύψους 76 μέτρων. Εκεί βέβαια δεν υπάρχει νερό, το οποίο δημιουργεί στη Γη τα σπήλαια. Είναι οπές στη στερεοποιημένη λάβα. Αν όλα πάνε καλά, τα ρομπότ θα τη διαμορφώσουν σε ασφαλές καταφύγιο, στην πρώτη βάση-αποικία της ανθρωπότητας στη Σελήνη».

«Η Κιμ, λοιπόν—»

«Πάλι η Κιμ...»

«Μα τι έχετε με το κορίτσι, που μάλιστα είναι απροκάλυπτα θαυμάστριά σας; Κι άλλοι από την αποστολή μας το πρόσεξαν».

«Δεν αμφιβάλλω πως πρόκειται για ένα κορίτσι-θαύμα, αλλά το πρόβλημα είναι ότι έχει μέντορα—“πατέρα”, ή δεν ξέρω τι άλλο, τον Λι Γιανγκ».

«Ε, λοιπόν, Καρλ, χθες ο Λι Γιανγκ τόνιζε, παρουσία πολλών από την ομάδα μας, πως η επιτυχία αυτής της επταμελούς αποστολής στη Σελήνη θα εξαρτηθεί

σε μεγάλο βαθμό από τη δουλειά της Σοφίας Μακνίλ, της συζύγου σας. Δεν εξήγησε γιατί».

«Η Σοφία, από φοιτήτρια ακόμη, αφοσιώθηκε σ' ένα ερευνητικό πρόγραμμα παραγωγής οξυγόνου, σε μεγάλη κλίμακα, από οξειδία μετάλλων που αφθονούν στους μετεωρίτες, ειδικά από την ανώτερη επιφάνεια του βράχου της Σελήνης».

«Του βράχου;»

«Του βράχου, ναι. Το 95% της Σελήνης είναι βράχος. Διατρητικά ρομπότ-εκσκαφείς θα συλλέγουν πετρώματα-οξειδία μετάλλων από βάθος λίγων μέτρων. Αν όλα εξελιχθούν καλά, θα εγκατασταθεί στη βάση-σπηλιά ένα ρομποτικό εργοστάσιο παραγωγής οξυγόνου. Θα είναι ένα σημαντικό επίτευγμα της ανθρωπότητας για την εξερεύνηση του διαστήματος. Η βάση θα είναι τότε αυτοδύναμη σε ενέργεια, οξυγόνο και νερό, δεν θα χρειάζεται διαρκή ανατροφοδότηση από τη Γη. Απ' αυτή τη βάση, σε συνθήκες μικροβαρύτητας, θα εκτοξεύονται με μεγαλύτερη ασφάλεια και μικρότερο κόστος οι μη επανδρωμένες ρομποτικές αποστολές σε άλλους πλανήτες, εντός και εκτός του ηλιακού μας συστήματος».

«Ε ναι, λοιπόν, που είχε δίκιο ο Λι Γιανγκ όταν μιλούσε με ενθουσιασμό για την πρώτη γυναίκα με σχετικά μακρά παραμονή στο φεγγάρι. Προέβλεψε, μάλιστα, σύντομα πειραματικό σεξ στο Διάστημα, σύλληψη, κυοφορία και γέννηση, ώστε να εξακριβωθεί η επίδραση της χαμηλής βαρύτητας στην αναπαραγωγική λειτουργία».

«Έγινε τώρα και χυδαίος; Αυτό το πείραμα αναφέρεται σε πιθήκους!»

«Μα τι έχετε μαζί του; Είναι τόσο εκδηλωτικός και ευχάριστος, κάτι σπάνιο για μια μεγαλοφυΐα στον τομέα του. Θα σας παρεξηγούσε κανείς ότι διακατέχετε από αντικινεζική προκατάληψη».

«Όχι, Άννα, πρόκειται για κάτι άλλο, κάτι παλιό και προσωπικό. Δεν θέλω να το συζητήσω. Μη μου μιλάτε όμως για αντικινεζική προκατάληψη αφού η σύζυγός μου μετέχει σ' ένα κορυφαίο κινεζικό εγχείρημα με βαρύ τίμημα για το δικό μου ερευνητικό πρόγραμμα στις ΗΠΑ. Έτσι κι αλλιώς αυτό συναντά τρομερές αντιδράσεις—»

«Σσ...» ψιθυρίζει. «Συγγνώμη, Καρλ, αλλά έχω πάλι την αλλόκοτη αίσθηση ότι κάποιος μας παρακολουθεί».

«Πάλι;»

«Ναι, και πριν, όταν ξύπνησε στο διανοομενίστικο, το ώριμο κορμί μου, μια γκέισα...»

Ο Καρλ σηκώθηκε, έριξε βιαστικές ματιές δεξιά κι αριστερά, έκανε μερικά βήματα πίσω προς τους μισοφωτισμένους απ' το φεγγάρι αμμόλοφους και ξανακάθισε δίπλα της.

«Μην ανησυχείτε. Οι πιο παράτολμοι από τους δικούς μας αλλά και τα παιδιά του υποστηρικτικού προσωπικού κατεβαίνουν για νυχτερινό μπάνιο στη διπλανή, τη μικρή παραλία. Είναι πιο φιλική στον άνθρωπο σε σχέση μ' αυτήν που σφύζει από άγρια νυχτόβια ζωή».

«Ας το ελπίσουμε. Τελικά η φιλόδοξη αυτή αποστολή στη Σελήνη είναι αμιγώς κινεζικό πρόγραμμα;»

«Ναι, όμως οι Κινέζοι εμφανίστηκαν σαν ήπια υπερδύναμη, soft superpower, και εξασφάλισαν διεθνή κάλυψη και επίφαση απόλυτης διαφάνειας. Την έθεσαν υπό την αιγίδα της Διεθνούς Υπηρεσίας Διαστήματος εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανέθεσαν τμήματα του έργου σε ινστιτούτα, εργαστήρια και βιομηχανίες αρκετών χωρών – ιδιωτικές συμμετοχές και χορηγίες από μεγάλες εταιρείες που θέλουν να διαφημίσουν τις καινοτομίες τους. Και βέβαια πέτυχαν μια πολυεθνική σύνθεση στην επταμελή ομάδα των αστροναυτών. Οι προαιώνιοι εχθροί τους – Ινδία και Ιαπωνία– συμμετέχουν με μεγάλα συμβόλαια. Τεχνητή Νοημοσύνη η Ινδία και η Ιαπωνία ρομποτική, κάμερες, ραντάρ και λέιζερ. Έχουν κι από έναν αστροναύτη».

«Οι ΗΠΑ είναι δηλαδή απέναντι;»

«Οι Κινέζοι κάλεσαν τη NASA για συνεργασία. Αρνήθηκε. Ετοιμάζει υποτίθεται κάτι εντυπωσιακό για τον Άρη. Το εξήγγειλε για το '31, ύστερα για το '42, αναβάλλουν μέχρι στιγμής. Τα προγράμματα για τον Άρη καθυστερούν κι από την αβεβαιότητα αν υπάρχει ή όχι οικοσύστημα στον “κόκκινο πλανήτη”. Το ρίσκο, δηλαδή, να μεταφερθούν απ' αυτόν στη Γη βακτήρια ή μικρόβια επικίνδυνα για τη ζωή. Μην ξεχνάμε ότι Γη και Άρης πριν από 5 δισεκατομμύρια χρόνια ήταν στην ίδια κατάσταση. Λοξοκοιτάζουν ταυτόχρονα προς τη γειτονική Αφροδίτη για ίχνη βιόσφαιρας. Το δικό τους πρόγραμμα “Επιστροφή” [*The Return on the Moon*] έμεινε σχετικά πίσω, κόλλησαν στην αποστολή “Artemis”

του '25. Επενδύουν κυρίως στις μη επανδρωμένες ρομποτικές αποστολές».

«Έμειναν στη δόξα του “Apollo” [1969]...»

«Οι αμερικανικές αρχές ακύρωσαν τη συνεργασία στρατηγικής σημασίας επιχειρήσεων, όπως των “Rocket Lab”, “Relative Spree” και “Boston Dynamics”, στο κινεζικό πρόγραμμα. Τις απείλησαν ότι θα αποκλειστούν από τα προγράμματα της NASA και της DARPA, του στρατιωτικού ερευνητικού οργανισμού. Κι όμως άλλες εταιρείες των ΗΠΑ, όπως η “Space X” που ίδρυσε πριν από δεκαετίες ο Έλον Μασκ, εκ των δημιουργών της “Tesla”, συμμετέχουν για την αυτοδιαφήμισή τους στο κινεζικό πρόγραμμα».

«Δεν απαγόρευσαν όμως τη συμμετοχή της συζύγου σας;»

«Η Σοφία έχει καναδική υπηκοότητα. Καναδός πατέρας, Ρωσίδα –μετανάστρια– μητέρα».

«Έξυπνη πολιτική δημοσίων σχέσεων των Κινέζων. Τη σύζυγο Αμερικανού νομπελίστα, γυναίκα με ρωσικές ρίζες».

«Ναι, αλλά η Σοφία είχε διακριθεί πριν συνδεθούμε. Ήρθε από τον Καναδά, από το Πανεπιστήμιο του Μόντρεαλ, στο Στάνφορντ και ταυτόχρονα προσλήφθηκε από τη “Space X”. Ο Έλον Μασκ υπήρξε ένθερμος υποστηρικτής μιας επιστροφής στη Σελήνη κι εντυπωσιάστηκε από την έρευνά της. Νωρίτερα μια ομάδα Καναδών φοιτητών, ανάμεσά τους κι η Σοφία, περιπλανούνταν στη Σαχάρα αναζητώντας πέτρες-μετεωρίτες από τη Σελήνη. Υπάρχει σίγουρα πονηρία στις επιλογές

των Κινέζων. Εξασφάλισαν τη συμμετοχή στην αποστολή τους ενός πρωτοπόρου στην αστροβιολογία και την ιατρική του Διαστήματος, του καθηγητή Μόρις, Αφροαμερικανού. Αυτός έδωσε νέες διαστάσεις στον κλάδο της αστροβιολογίας. Η αμερικανική κυβέρνηση υποχρεώθηκε να μην αντιδράσει».

«Μιλήσατε όμως για επίφαση διαφάνειας των Κινέζων...»

«Οι Κινέζοι εμφανίστηκαν τόσο ανοιχτοί, τόσο διαφανείς και γενναιόδωροι, έτοιμοι να μοιραστούν τα πάντα, ενώ έχουν κάνει μια γιγάντια επένδυση. Υποπτεύομαι, πιο σωστά πιστεύω μετά βεβαιότητας, ότι κρατούν για τον εαυτό τους κάτι συγκλονιστικό και οικονομικά αξιοποιήσιμο. Κάτι που θα τους φέρει μπροστά στον τεχνολογικό ψυχρό πόλεμο».

«Μήπως την εκμετάλλευση μερικών στρατηγικής σημασίας σπάνιων μετάλλων;»

«Όχι. Και σ' αυτό το ζήτημα καλούν τις ΗΠΑ και τη διεθνή κοινότητα να υπογράψουν συνθήκη ανάλογη με αυτήν για την Ανταρκτική. Οι πόροι της Σελήνης να αποτελούν κτήμα όλης της ανθρωπότητας. Σε κάτι άλλο προσβλέπει η Κίνα...»

«Πηγαίνει κάπου το μυαλό σας;»

«Θα σας ξαφνιασω. Εδώ στην ερημιά προσέγγισα μια βάσιμη εξήγηση. Πολύ πιθανή».

«Α... μα τι λέμε μια τέτοια νύχτα. Θα μπορούσαμε να κοιμηθούμε εδώ κοιτάζοντας το φεγγάρι», σχολιάζει και ξαπλώνει πάλι στην άμμο. Κλείνει τα μάτια και μονολογεί: «Τόσο γενναία, τόσο όμορφη και

δημιουργική γυναίκα. Τη νιώθω, τη βλέπω, την αγγίζω. Μπήκε μέσα μου».

Εκείνος έχει αφαιρεθεί, δεν είναι βέβαιο ότι την ακούει. Απλώνει το χέρι της και πιάνει το δικό του.

«Καρλ, πριν μου κάνατε μια ερώτηση για τον σύζυγό μου, τον πρώην. Την αντιστρέφω. Εσείς συμφωνήσατε μ' αυτή τη ριψοκίνδυνη αποστολή της Σοφίας;»

«Όχι».

«Υπολογίσατε τους κινδύνους για τη ζωή και την υγεία της;»

«Και κάτι παραπάνω, πολύ προσωπικό. Δεν μπορούσα όμως να της φέρω αντίρρηση».

«Προσωπικό;»

«Η Σοφία ποθούσε ένα μωρό. Έλεγε ότι είναι γεννημένη μητέρα. Ίσως η περιπέτεια αυτή απομακρύνει, ίσως, οριστικά τον διακαή μας πόθο για παιδιά. Είναι στη μέση και οι ενδεχόμενες βλάβες στο DNA».

«Μια γυναίκα τα νιώθει αυτά. Από πότε είστε μαζί;»

«Από το '39, παντρευτήκαμε το '41».

«Ξέρετε τι θα αναρωτηθεί κανείς...»

«Ναι. Η Σοφία όμως επινοούσε υποχρεώσεις, νέες δεσμεύσεις για να αναβάλει την εγκυμοσύνη που τόσο απελπισμένα ποθούσε».

«Συνειδητά;»

«Κυρίως ασύνειδα, όμως πώς θα χαρακτηρίζατε το γεγονός ότι συνέχισε να παίρνει αντισυλληπτικά κρυφά, παρά την κοινή μας απόφαση να τα διακόψει;»

«Παράλογη. Υπάρχει μήπως κάποια ανασφάλεια από μια οικογενειακή ασθένεια;»

«Δεν υπήρχε κανένα ιστορικό ανάλογης ασθένειας. Ήταν ένας ανεξήγητος, βαθύς, υποσυνείδητος φόβος για την εγκυμοσύνη. Ένας, θα έλεγα, παρανοειδής τρόμος τον οποίο αγνοούσα».

«Φοβία της εγκυμοσύνης από τη γυναίκα που πάτησε το φεγγάρι;»

«Από τη γυναίκα που είχε πάθος την ανάβαση σε παγωμένες απόκρημνες κορυφές. Αυτή που φοιτήτρια σάρωσε τη Σαχάρα αναζητώντας κι αγοράζοντας πέτρες απ' τους ιθαγενείς».

«Συμβαίνει, μερικές φορές, η φοβία σ' έναν τομέα να αντισταθμίζεται από τα ριψοκίνδυνα, τα γενναία εγχειρήματα σε κάποιον άλλο. Μόλις πριν από λίγο σάς αποκάλυψα ότι η μανιακή σεξουαλική ζωή του συζύγου μου ήταν στη φάση που ο έρωτάς του για μένα βρισκόταν στο ζενίθ. Δεν αποκλείεται να επρόκειτο για μια αντιστάθμιση ενός καλά κρυμμένου φόβου. Η Άλμα ανακάλυψε κι άλλες ερωμένες του εκείνης της περιόδου. Παρουσίαζαν όλες ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Το ίδιο σενάριο με παραλλαγές. Με κάποια μάλιστα απέκτησε μία εκτός γάμου κόρη...»

«Α!»

«Εκπλήσσεστε; Βίωνα μια δεύτερη υψηλού κινδύνου σεξουαλική ζωή δίχως να υποχωρεί το πάθος του για μένα. Η εμπειρία αυτή με βοήθησε να ξεφύγω από τα θεωρητικά σχήματα και να εμβαθύνω στα κίνητρα, στις αντιφάσεις, στα οικογενειακά μυστικά που σημαδεύουν την ψυχική δυναμική και μερικές φορές μεταβιβάζονται σαν κρυφό τραύμα από μια γενιά στις επόμενες.

Αν καμιά φορά διαβάσετε το έργο μου, κυρίως τις βιογραφίες, θα διαπιστώσετε πως υπάρχει μια τομή πριν και μετά τον χωρισμό μου».

«Η Σοφία διάβασε δυο τρία, μου τα σύστησε αλλά δεν... καταλαβαίνετε. Θυμάμαι τη βιογραφία της ερωμένης της συζύγου του προέδρου Ρούζβελτ...»

«Της Λορίνας Χίκοκ. Όταν ο ανάπηρος πρόεδρος είχε δίπλα του την ανεπίσημη σύζυγο-ερωμένη Μίσι, τη γραμματέα του, η ξαδέλφη-σύζυγός του, η ξεχωριστή Ελέανορ Ρούζβελτ, είχε τη Λορίνα, με δικό της δωμάτιο μέσα στον Λευκό Οίκο. Είχε κι άλλες...»

«Τη Σοφία συγκλόνισε η βιογραφία της νέγρας “νόθας” κόρης του προέδρου Τζέφερσον. Η αποκάλυψη της γενεαλογίας των παιδιών που έκανε ο πρόεδρος με τις νέγρες δούλες του – μερικά, λένε, τα πούλησε προτού εξαγγείλει ο ίδιος την κατάργηση της δουλείας».

«Δεν με ενδιαφέρουν τα σκάνδαλα αλλά εκείνα τα προσωπικά μυστικά που υφαίνονται στον καμβά της μεγάλης Ιστορίας. Μερικά υπάρχουν δίπλα μας κι εδώ, στην ερημιά. Η ευγενική Σίσι, η εθελόντρια διαιτολόγος της ουτοπικής μας κατασκήνωσης, με το φωτεινό χαμόγελο, η γυναίκα ιδιοκτήτρια εστιατορίων στη Μανίλα, είναι εγγονή της Ευρασιάτισσας ερωμένης του αρχιστράτηγου Μακάρθουρ, του θρούλου στον πόλεμο του Ειρηνικού με τους Ιάπωνες. Δισέγγονή του. Όταν εκείνος εγκατέλειπε τις Φιλιππίνες υπό την πίεση των Ιαπώνων, δήλωνε: “Θα επιστρέψω”. Όταν γύρισε νικήτης, είπε μόνο μία λέξη: “Επέστρεψα”. Επέστρεψε, όμως δεν αναγνώρισε τη γιαγιά τής Σίσι. Τα μυστικά,

Καρλ, είναι δομικά στοιχεία της ψυχικής και κοινωνικής ζωής».

«Είχατε, νομίζω, δικαστική διαμάχη εξαιτίας της βιογραφίας ενός παλαιού πρωθυπουργού της Βρετανίας».

«Ναι, του Μπόρις Τζόνσον, του ανθρώπου που απομάκρυνε τη Βρετανία από την Ευρώπη. Τον είχα άχτι! Είμαι Σκωτσέζα, μην το ξεχνάτε».

«Ο κόσμος είναι τόσο μικρός. Όταν είπα στη Σοφία ότι συνεργάστηκα μαζί σας στο αφιέρωμα του “BBC”, πέταξε αυθόρμητα: “Α, ωραία. Τότε να μου τη γνωρίσεις όταν πάμε στην Αγγλία”».

«Και να, σμίξαμε μ’ αυτό τον αλλόκοτο τρόπο... Διερευνήσατε τη πηγή αυτού του παράλογου φόβου της Σοφίας για την εγκυμοσύνη;»

«Δεν ήταν εύκολο. Δεν μιλούσε. Δεν ήξερε ούτε κι η ίδια. Τον τελευταίο χρόνο που ζει απομονωμένη στο κοσμοδρόμιο των Κινέζων, στο νησί Χαϊνάν, με τα άλλα μέλη της αποστολής, κατέφυγα στη βοήθεια ενός καθηγητή Ψυχανάλυσης. Ξεχωρίσαμε εκείνα τα περιστατικά, τους συνειρμούς και τις αφηγήσεις της ίδιας της Σοφίας που ίσως έκρυβαν κάτι. Μου είχε επαναλάβει αρκετές φορές μια παιδική της ιστορία: “Ο μπαμπάς για να κοιμηθώ μου ’λεγε συχνά για κάτι παιδιά, συμμαθητές του, που έπιαναν τα βατράχια, έχωναν στο στόμα τους ένα τσιγάρο, το άναβαν στην άλλη άκρη κι όπως εκείνα ανέπνεαν, ρουφούσαν τον καπνό, φούσκωναν οι κοιλιές τους σαν μπαλόνια, φούσκωναν κι έσκαγαν με κρότο. Ένα άθλιο παιδικό παιχνίδι στις λίμνες του Καναδά. Όταν ο μπαμπάς τελείωνε την αφήγησή

του, έτρεχαν πάντα δάκρυα απ' τα μάτια του. Πάντα. Ήταν κάτι αφύσικο που μου προξενούσε μεγάλη ανησυχία". Χωρίς δεύτερη σκέψη είπα στον ψυχαναλυτή ότι αυτό το συμβάν σήμαινε κάτι».

«Τι σας δημιούργησε αυτή την πεποίθηση;»

«Τα αφύσικα δάκρυα του πεθερού μου μου θύμισαν τα δάκρυα του παππού μου όταν αναφερόταν σε κάτι πολύ γνωστό και φαινομενικά ξένο με την οικογένειά μας. Σας είπα πως ήμασταν κάποτε γείτονες με την οικογένεια του Άρθουρ Μίλλερ στο Νιου Τζέρσεϋ, στην εργατική συνοικία, βορειοανατολικά. Ο Εβραίος πατέρας του θεατρικού συγγραφέα παλαιότερα πουλούσε φυγεία "Kelvinator". Ο δικός μου παππούς, λοιπόν, επαναλάμβανε για τη Μαίριλυν Μονρόε: "Ε, την κακομοίρα, δεν γνώρισε τον βιολογικό της πατέρα. Δεν την αναγνώρισε ποτέ! Αυτό την κατέστρεψε. Κι ας γνώρισε δόξα και πλούτη, κι ας της χάρισε ο Θεός μια εκθαμβωτική ομορφιά, κι ας προσέλαβε πατέρα-εραστή και σύζυγο τον κατά είκοσι χρόνια μεγαλύτερο Άρθουρ. Τίποτα δεν διορθώνεται". Αυτά έλεγε συχνά ο παππούς μου και τα δάκρυά του ήταν ασυγκράτητα. Συνέβαινε κάτι υπερβολικό, ανεξήγητο. Και κατέληγε: "Εβραίοι κι οι Μίλλερ, Εβραίοι που κουράστηκαν να 'ναι Εβραίοι". Κάτι τέτοια συμβάντα, καθώς και κάποιοι αόριστοι υπαινιγμοί κι αποσιωπήσεις, μ' έκαναν να διαισθάνομαι ότι υπάρχει ένα μυστικό στην οικογένεια. Μ' αυτή την προδιάθεση πήγα φέτος το καλοκαίρι πάνω στις λίμνες του Καναδά να συντροφέψω τα πεθερικά μου. Ήταν αγχωμένοι με την επιλογή της Σοφίας. Μόλις είχα

επιστρέφει από το νησί Χαϊνάν στη Νότια Θάλασσα της Κίνας, όπου οι Κινέζοι είχαν φιλοξενήσει για λίγες μέρες μέλη των οικογενειών των αστροναυτών, σ' ένα εξωτικό μπανγκαλόου στα προάστια της Χαϊκού, της πρωτεύουσας. Ήταν η μοναδική συνάντηση με τη σύζυγό μου στο διάστημα της απομόνωσής της. Κι εγώ κι ο πατέρας της, ο Στέφεν Μακνίλ, μοιραζόμασταν την ίδια αγωνία: Αν η Σοφία δεν έκανε παιδί, τα σόγια μας δεν θα άφηναν κανένα ίχνος στον πλανήτη. Πάνω σε μια βάρκα στο ψάρεμα μου αποκάλυψε αυτό που αγνοούσαν η Ρωσίδα σύζυγός του και η κόρη του. Είχε έναν προηγούμενο γάμο με τον μεγάλο έρωτα της ζωής του. Το μόνο που τους χώριζε ήταν το τσιγάρο. Πνιγμένος στις δουλειές δεν ήταν εκεί όταν έπιασαν οι πόνοι τη σύζυγό του. Η γέννα είχε επιπλοκές κι έχασε γυναίκα και παιδί, μια κόρη».

«Μάλιστα, είναι φανερό: Η Σοφία-παιδί εσωτερικεύει στο ασύνειδό της το άγχος και τις ενοχές του πατέρα για τις φουσκωμένες κοιλιές. Ξέρει και δεν ξέρει. Διαισθάνεται ένα οικογενειακό μυστικό και το φάχνει κάπου αλλού. Η περιέργειά της μετατίθεται στα μυστήρια της ύλης, γίνεται χημικός, διακεκριμένη ερευνήτρια στις πέτρες-“μωρά” που “γεννά” το φουσκωμένο φεγγάρι. “Θεραπεύει” τον φόβο της με ακόμα μεγαλύτερους φόβους: γίνεται ορειβάτης, περιπλανιέται στη Σαχάρα και τώρα αστροναύτης. Σκεφτείτε, Καρλ, ότι ο Φρόντ-παιδί διαισθάνεται κάτι μη ειπωμένο στην οικογένεια, ένα μυστικό –έχει ετεροθαλείς αδελφούς–, κι η διανοητική περιέργειά του οδηγεί την έρευνά του

στα κατάβαθα της ανθρώπινης ψυχής. Δημιουργεί μια θεωρία».

«Ισχύει, Άννα, και για τον Νεύτωνα».

«Ασφαλώς. Ένα ορφανό από πατέρα παιδί ζει μακριά από τη μητέρα του, αποκτά ετεροθαλείς αδελφούς από τον δεύτερο γάμο της. Διαμορφώνει μια μοναχική προσωπικότητα, κρυπτογραφεί ακόμα και την αμαρτωλή σκέψη του να κάψει ζωντανούς την άπιστη μάνα του και τον σύζυγό της. Στη συνέχεια, απομακρύνεται από τη δυσάρεστη καθημερινή ζωή και δημιουργεί τον Λογισμό και τους νόμους της Ουράνιας Μηχανικής. Βλέπει την παλίρροια στις όχθες του Τάμεση και τη συσχετίζει με τις φάσεις της Σελήνης. Εκείνος όμως παραμένει μια ψυχικά ασθενής προσωπικότητα. Τρειςήμισι αιώνες μετά, είμαι στο ίδιο πανεπιστήμιο με το δικό του, το Καίμπριτζ. Εσείς, αγαπητέ Καρλ, είστε ευλογημένος. Πήγατε πολύ πιο μακριά από τους προπάτορές σας Νεύτωνα και Αϊνστάιν κι από τους σύγχρονούς σας δίχως να πληρώσετε βαρύ τίμημα στην ψυχική σας υγεία. Δεν γνωρίζω αν πράγματι υπάρχουν τραύματα και μυστικά στο οικογενειακό παρελθόν σας. Απρόσβλητος! Αλλά έχετε πετύχει μια σπάνια ολοκλήρωση εαυτού. Αντίθετα, η χαρισματική σύζυγός σας είναι κάπως διχασμένη. Η Σοφία, το όνομα της βασανισμένης συζύγου του Λέοντος Τολστόι. Αυτή κι αν υπέστη το βαρύ νευρωτικό τίμημα της μεγαλοφυΐας του Ρώσου συγγραφέα του *Πόλεμος και Ειρήνη*. Η δική σας Σοφία είναι τυχερή. Είστε πρότυπο ψυχικής ισορροπίας. Δεν έχετε καν το ύφος των ανθρώπων

που έχουν αναλάβει μια μεγάλη διανοητική αποστολή. Είστε κανονικός άνθρωπος».

«Ύπερβάλλετε. Ίσως να φταίει το φεγγάρι. Όλες οι προβλέψεις ήταν δυσοίωνες στο ξεκίνημά μου. Τις διαισθανόμουν στους ψιθύρους των δικών μου... Μόνο ευλογημένος δεν ήμουν».

«Δηλαδή;»

«Γεννήθηκα την 11η Σεπτεμβρίου του 2001 – ήρθαν στη μάνα μου νωρίτερα οι πόνοι, σοκ από την κατάρρευση των Δίδυμων Πύργων. Σε μια οικογένεια με πέντε γενιές βιομηχανικών εργατών. Είμαι ο πρώτος στην οικογένεια που πήγε σε πανεπιστήμιο σ' αυτόν και στον προηγούμενο αιώνα. Να συνεχίσω; Παιδί υπέφερα από χρόνια οξεία βρογχίτιδα, κληρονομιά πνευμονοπάθειας από έναν μακρινό πρόγονο. Η χρηματοοικονομική κατάρρευση του 2008 συμπαρέσυρε στην καταστροφή την πρώτη απόπειρα του πατέρα μου να στήσει μια δική του δουλειά. Ακόμα κι η επιδημία του Covid-19 το 2020 τη δική μου οικογένεια την τσάκισε».

«Χάσατε γονιό σας;»

«Κάτι χειρότερο. Για να πάω κολέγιο και πανεπιστήμιο η μητέρα μου εξειδικεύτηκε στην υψηλή μαγειρική και αναλάμβανε τις κουζίνες πλουσίων Νεοϋορκέζων όταν παρέθεταν γεύμα ή δείπνο σε εκλεκτούς καλεσμένους. Ξαφνικά έπαψε να εργάζεται κι έπεσε σε κατάθλιψη. Μυστήριο. Εγώ ήμουν στο δεύτερο έτος στο Κολούμπια, χαμένος στα μαθηματικά και στη φυσική και δεν πήρα μυρωδιά. Η μητέρα μου μαράζωσε και πέθανε μερικά χρόνια αργότερα. Τότε βρήκα στα

συρτάρια τους ένα δημοσίευμα σημαντικής εφημερίδας με τίτλο “Νέα υπόθεση Μαίρης Μαλλόν;”. Θυμάμαι ακόμα την ημερομηνία: 17 Απριλίου 2020. Στις αρχές του 20ού αιώνα δέκα πλούσιοι Νεοϋορκέζοι ενοχοποίησαν την περιστασιακή τους μαγείρισσα, τη Μαίρη Μαλλόν, ότι έφερε στα σπίτια τους τον τυφοειδή πυρετό. Ρώτησα τον πατέρα μου τι συνέβη. Ένας αμφιλεγόμενος επιχειρηματίας με απαίτηση της συζύγου του προσφέρθηκε να μεταφέρει τη μητέρα μου στο μετρό τις πρώτες πρωινές ώρες. Στη διαδρομή αποπειράθηκε να τη βιάσει. Ταπεινωμένος και φοβούμενος το πιθανό σκάνδαλο τύπου MeToo και την ενδεχόμενη μηνυτήρια αναφορά της, κατονόμασε τη μητέρα μου σαν πηγή της μόλυνσης του ίδιου και της οικογένειάς του με κορωνοϊό και συμπαρέσυρε και μερικές άλλες οικογένειες. Η μητέρα μου βγήκε αρνητική στον κορωνοϊό, αλλά αυτός κατέληξε μέσα σε λίγες μέρες».

«Υβρις-Νέμεσις. Όμως και το θύμα κατέρρευσε».

«Και σε μένα μπήκε, μαχαίρι στον λαιμό, το δίλημμα: Ή εξασφαλίζω υποτροφία ή εγκαταλείπω το Κολούμπια».

«Να, λοιπόν, δεν υπερέβαλα καθόλου για την προσωπικότητά σας. Αυτό ήταν λοιπόν το Μεγάλο Μυστικό της οικογένειάς σας;»

«Όχι, όχι... Είναι κάτι μακρινό...»

«Δεν θέλω να είμαι αδιάκριτη. Ξέρω καλά από τις έρευνές μου πως οι άνθρωποι καταφεύγουν υποσυνείδητα στα μικρά μυστικά για να καλύψουν το ένα, το Μεγάλο».